

**Ogień krzepnie, blask ciemnieje
Ma granicę nieskończony**

Kolędy polskie śpiewamy przy ognisku

Spotkanie dziesiąte

25 stycznia 2025

Wiata Edukacyjna przy Jeżowym Stawie

W ŻŁOBIE LEŻY^{1 2}

W żłobie leży! Któż pobieży kolędować Małemu
Jezusowi Chrystusowi, dziś do nas narodzonemu?
Pastuszkowie przybywajcie,
Jemu wdzięcznie przygrywajcie,
Jako Panu naszemu.

My zaś sami z piosneczkami za wami pośpieszmy,
A tak Tego Małego niech wszyscy zobaczymy:
Jak ubogo narodzony płacze w stajni położony,
Więc Go dziś ucieszymy.

Naprzód tedy niechaj wszędy zabrzmie świat z wesołości,
Że postany nam jest dany Emanuel w niskości,
Jego tedy przywitajmy, z Aniołami zaśpiewajmy:
„Chwała na wysokości!”

Witaj, Panie, cóż się stanie, że rozkosze niebieskie
opuścisz, a zstąpisz na te niskości ziemskie?
„Miłość moja to sprawiła, by człowieka wywyższyła
pod nieba empirejskie”.

WŚRÓD NOCNEJ CISZY³

Wśród nocnej ciszy głos się rozchodzi
Wstańcie pasterze, Bóg się wam rodzi!
Czem prędzej się wybierajcie,
Do Betlejem pospieszajcie,
Przywitać Pana.

Poszli znaleźli dzieciątko w żłobie
Z wszystkimi znakami danymi sobie.
Jako Bogu cześć Mu dali,
A witając zaśpiewali,
Z wielkiej radości.

„Ach witaj Zbawco z dawna żądany,
Tyle tysięcy lat wyglądany!
Na Ciebie króle, prorocy
Czekali, a Tyś tej nocy
Nam się objawił”.

I my czekamy, na Ciebie, Pana,
A skoro przyjdiesz na głos kapłana,
Padniemy na twarz przed Tobą,
Wierząc żeś jest pod osłoną
Chleba i wina

¹ Jedna z najstarszych kolęd polskich. Autorstwo tekstu przypisywane jest Piotrowi Skardze (1536-1612) – za https://pl.wikipedia.org/wiki/Kol%C4%99dy_polskie

² Cyfrowa Biblioteka Polskiej Piosenki podaje, że autorem melodii jest Izidor Konstanty Chwałibóg (1826-1897), choć dalej (tamże) podano że z początkiem XIX w. znano trzy wersje śpiewu (melodii) tej kolędy. Za: https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/W_zlobie_lezy

³ Autor tekstu i melodii nieznany. Przyjmuje się, że kolęda ta powstała na przełomie XVIII i XIX wieku. Jej tekst opublikował po raz pierwszy ks. Michał Marcin Mioduszewski (1787-1868) w 1853 r. w dodatku do Śpiewnika kościelnego.

DZISIAJ W BETLEJEM⁴

Dzisiaj w Betlejem, dzisiaj w Betlejem,
Wesoła nowina
że Panna czysta, że Panna czysta,
porodziła Syna,

Ref. Chrystus się rodzi, nas oswobodzi,
Anieli grają, króle witają,
Pasterze śpiewają, bydłęta kłękają,
Cuda, cuda ogłaszają.

Maryja Panna Dzieciątko piastuje,
I Józef święty Ono pielęgnuje,
Chrystus się rodzi....

Chociaż w stajence Panna Syna rodzi,
Przecież On wkrótce ludzi oswobodzi,
Chrystus się rodzi...

I trzech królowie, od wschodu przybyli,
I dary Panu kosztowne złożyli,
Chrystus się rodzi....

Pójdźmy też i my przywitać Jezusa,
Króla nad króle, uwielbiać Chrystusa,
Chrystus się rodzi...

Bądźże pochwalon dziś, nasz wieczny Panie,
Któryś złożony na zielonym sianie,
Chrystus się rodzi....

Bądź pozdrowiony, Boże nieskończony,
Stawimy Ciebie, Boże niezmierny,
Chrystus się rodzi....

TRYUMFY KRÓLA NIEBIESKIEGO⁵

Tryumfy Króla Niebieskiego
Zstąpiły z nieba wysokiego.
Pobudziły pasterzów,
Dobytku swego stróżów
Śpiewaniem.

Chwała bądź Bogu w wysokości
A ludziom pokój na niskości.
Narodził się Zbawiciel,
Dusz ludzkich Odkupiciel
Na ziemi.
Zrodziła Maryja Dziewica

⁴ Autor tekstu i melodii nieznanymi. Po raz pierwszy opublikowana drukiem w 1878 r. w Śpiewniku kościelnym ks. Jana Kazimierz Siedleckiego (1829-1902), za: https://pl.wikipedia.org/wiki/Dzisiaj_w_Betlejem

⁵ Autor tekstu i melodii nieznanymi. Kolęda ta powstała w I połowie XVIII w. za: https://pl.wikipedia.org/wiki/Tryumfy_Kr%C3%B3la_Niebieskiego. Z kolei Biblioteka piosenki podaje, że pierwszy zapis nutowy pochodzi z 1705 r. za: https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Triumfy_Krola_Niebieskiego

Wiecznego Boga bez rodzica
By nas z piekła wybawił
A w niebieskich postawił
Pałacach.

Pasterze w podziwieniu stają,
Tryumfu przyczynę badają.
Co się nowego dzieje,
że tak światłość jaśnieje
Nie wiedząc.

Że to Bóg, gdy się dowiedzieli,
Swej trzody w polu odbiereli
Spiesząc na powitanie,
Do Betlejemskiej stajni
Dzieciątka.

ANIOŁ PASTERZOM MÓWIŁ⁶

Anioł pasterzom mówił:
Chrystus się wam narodził
w Betlejem, nie bardzo podłym mieście.
Narodził się w ubóstwie
Pan wszego stworzenia.

Chcąc się dowiedzieć tego
poselstwa wesołego,
bieżeli do Betlejem skwapliwie.
Znaleźli Dziecię w żłobie,
Maryję z Józefem.

Taki Pan chwały wielkiej,
uniżył się Wysoki,
pałacu kosztownego żadnego,
nie miał zbudowanego
Pan wszego stworzenia.

O dziwne narodzenie,
nigdy nie wystowione!
Poczęła Panna Syna w czystości,
porodziła w całości
Panieństwa swojego.

⁶ Autor tekstu i melodii nieznanymi. Kolęda znana już w XVI w. Tekst polski jest tłumaczeniem z łaciny utworu z okresu średniowiecza, napisanego na Boże Narodzenie *Dies est laetitiae* (*Angelus pastoribus*), za: https://pl.wikipedia.org/wiki/Anio%C5%82_pasterzom_m%C3%B3wi%C5%82

A W CZORA Z WIECZORA⁷

A wczora z wieczora/bis
Z niebieskiego dwora/bis
Przyszła nam nowina:/bis
Panna rodzi Syna,/bis

Boga prawdziwego,/bis
Nieogarnionego,/bis
Za wyrokiem Boskim/bis
W Betlejem żydowskim"/bis

Pastuszkowie mali/bis
W polu wtenczas spali,/bis
Gdy Anioł z północy/bis
Światłość z nieba toczy/bis

Chwałę oznajmując/bis
Szopę pokazując,/bis
Gdzie panna z Dzieciątkiem/bis
Z wołem i oślątkiem./bis

BRACIA PATRZCIE JENO⁸

Bracia, patrzcie jeno, jak niebo goreje!
Znać, że coś dziwnego w Betlejem się dzieje.
Rzućmy budy, warty, stada;
niechaj nimi Pan Bóg włada, a my do Betlejem.

Patrzcie, jak tam gwiazda światłem swoim miga,
pewnie dla uczczenia Pana swego ściga.
Krokiem śmiałym i wesołym śpieszmy i uderzmy czołem
przed Panem w Betlejem.

Wszakże powiedziałem, że cuda ujrzemy:
Dziecię, Boga świata, w żłobie zobaczymy.
Patrzcie, jak biednie okryte
w żłobie Panię znakomite
w szopie przy Betlejem.

⁷ Autor tekstu i melodii nieznanymi. Kolęda barokowa zapisana w zbiorze „Symfonie anielskie albo Kolęd mieszkańcom ziemskim od muzyki niebieskiej wdzięcznym okrzykiem na Dzień Narodzenia Pańskiego zaśpiewanych” Jana Żabzczy, z 1630 r., za: https://pl.wikipedia.org/wiki/A_wczora_z_wieczora

⁸ Autorem tekstu jest Franciszek Karpiński (1741-1825), za: https://pl.wikipedia.org/wiki/Bracia_patrzcie_jeno. Biblioteka Piosenki jako autora muzyki podaje nazwisko Dąbrowski. Nie podaje natomiast autora tekstu, za: https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Bracia_patrzcie_jeno

BÓG SIĘ RODZI⁹ 10 11 12 13

Bóg się rodzi – moc truchleje,
Pan niebiosów – obnażony!
Ogień krzepnie – blask ciemnieje,
Ma granice – Nieskończony!
Wzgardzony – okryty chwałą,
Śmiertelny – Król nad wiekami,
A Słowo Ciałem się stało
i mieszkało między nami.

Cóż masz niebo, nad ziemiany?
Bóg porzucił szczęście swoje.
Wszedł między lud ukochany,
Dzieląc z nim trudy i znoje
Niemato cierpiać, niemato,
Żeśmy byli winni sami,
A Słowo...

W nędznej szopie urodzony.
Żłób mu za kolebkę dano,
Cóż jest, czym był otoczony?
Bydło, pasterze i siano.
Ubodzy: was to spotkało
Witać go przed bogaczami
A Słowo...

Potem i króle widziani,
Cisną się między prostotą,
Niosąc dary Panu w dani:
Mirrę, kadzidło i złoto.
Bóstwo to razem zmieszało
Z wieśniaczymi ofiarami;
A Słowo...

⁹ Autorem tekstu jest Franciszek Karpiński (1741-1825). Poeta, przedstawiciel sentymentalizmu. Tworzył liryki miłosne (m.in. utwór Laura i Filon), sielanki, elegie, a także teksty pieśni religijnych, wśród nich popularną do dnia dzisiejszego jest utwór pt. Kiedy ranne wstają zorze. Najbardziej znane jego dzieło to kolęda pt. Bóg się rodzi za: http://www.bibliotekapiosenki.pl/Karpinski_Franciszek

¹⁰ Nie wiemy, jaką melodię przewidywał Franciszek Karpiński do swojej pieśni. Najwcześniejszy jej zapis znamy z pastorałki z przełomu XVIII i XIX w., opracowanej na sopran, bas i 2 skrzypiec (rękopis w bibliotece seminarium duchownego w Sandomierzu). W 1838 r. zapisuje melodię Mioduszewski (Śpiewnik kościelny). Współczesna praktyka, która ma szereg, minimalnych zresztą, wariantów, zgodna jest w zasadzie z Mioduszewskim, upraszczając nieco jego wersję. Tekst, noszący tytuł Pieśń o Narodzeniu Pańskim, powstać musiał przed 1790 r., datę tę bowiem nosi imprimatur na wydrukowanym w Supraślu w 1792 r. zbioru Pieśni nabożnych pióra Franciszka Karpińskiego, w którym utwór ten został zamieszczony. Przypis zacytowano za: http://www.bibliotekapiosenki.pl/Bog_sie_rodzi_koleda. Tamże wskazanie: Szwejkowska Anna, Polskie kolędy i pastorałki: [antologia, melodie i teksty], Kraków, Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 1989, s. 11, 12, 172.

¹¹ Oksymoron czy antyteza? Pytanie: napisat: bellatriks_lestrange.onet.eu; Dzień dobry, mam dylemat dotyczący środków artystycznego wyrazu występujących w "Pieśni o Narodzeniu Bożym" (F. Karpiński). Czy tropy stylistyczne: "ogień krzepnie", "blask ciemnieje", "ma granice - nieskończony", "wzgardzony – okryty chwałą" to oksymorony, czy antytezy? Z góry dziękuję za pomoc - gimnazjalistka. Odpowiedź: ostatnia edycja: ADMIN zasadniczo w kolędzie Karpińskiego zwroty ogień krzepnie (w jęz. XVIII wieku krzepnie tyle co zamarza, zastygła), blask ciemnieje, ma granice nieskończony są to oksymorony, a więc związki frazeologiczne obejmujące dwa przeciwstawne wyrazy. Przypis zacytowano za: http://www.pwsz.chelm.pl/poradnia_jezykowa/index_2.php?id_k=6&id_p=86 ze strony Poradni Językowej, Instytutu Nauk Humanistycznych – Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie.

¹² Tekst pieśni powstał w Dubiecku nad Sanem na zamówienie księżnej marszałkowej Izabeli z Czartoryskich Lubomirskiej (1736–1816). Kolęda, wraz z innymi utworami składającymi się na *Pieśni nabożne*, zabrzmiała po raz pierwszy w 1792 r. w Starym Kościele Farnym w Białymstoku¹¹. W tym samym też roku ukazało się jej i innych „Pieśni nabożnych” pierwsze wydanie sporządzone w klasztorze oo. Bazyljanów w Supraślu. Tekst przypisu w całości zacytowano za: https://pl.wikipedia.org/wiki/Pie%C5%9B%C5%84_o_Narodzeniu_Pa%C5%84skim

¹³ Oksymoron – to metaforyczne zestawienie wyrazów o przeciwstawnym znaczeniu. Antyteza – to przeciwstawienie, przeciwieństwo, kontrast. Definicje słów oksymoron i antyteza, podano na podstawie *Małego słownika języka polskiego. Wydanie nowe. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000.*

Podnieś rękę, Boże Dziecię,
Błogostaw ojczyznę miłą,
W dobrych radach, dobrym bycie.
Wspieraj jej siłę swą siłą.
Dom nasz i majątność całą
I wszystkie wioski z miastami.

A Słowo...

DO SZOPY HEJ PASTERZE¹⁴

Do szopy, hej, pasterze,
do szopy, bo tam cud.
Syn Boży w żłobie leży,
by zbawić ludzki ród.
Śpiewajcie Aniołowie, pasterze grajcie Mu.
Kłaniajcie się Królowie, i dary złożcie mu.

Klękniemy na kolana,
to Dziecię, to nasz Bóg.
Witajmy swego Pana,
miłości złożmy dług.
Śpiewajcie Aniołowie...

Bóg Stwórcą wiecznej chwały,
Bóg godzien wszelkiej czci,
Patrz w szopie tej zbutwiałej,
jak słodko On tam śpi!
Śpiewajcie Aniołowie...

¹⁴ Autor tekstu i melodii nieznanymi. Kolęda opublikowana w *Największa kantyczka* J. A. Gwoździńskiego z 1938 r., za: https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Do_szopy_hej_pasterze

GDY SIĘ CHRYSZTUS RODZI¹⁵

Gdy się Chrystus rodzi
i na świat przychodzi,
ciemna noc w jasności
promienistej brodzi.
Aniołowie się radują,
pod niebiosa wyśpiewują:
Gloria, gloria, gloria
in excelsis Deo!

Mówią do pasterzy,
którzy trzód swych strzegli,
aby do Betlejem
czym prędzej pobiegli,
bo się narodził Zbawiciel
wszego świata Odkupiciel:
Gloria...

„O niebieskie duchy
i postowie nieba,
powiedcież wyraźniej,
co nam czynić trzeba,
bo my nic nie pojmujemy,
ledwo od strachu żyjemy:”
Gloria...

„Idźcież do Betlejem,
gdzie Dziecię zrodzone,
w pieluszki powite,
w żłobie położone.
Oddajcie Mu pokłon boski,
On ośodzi wasze troski:”
Gloria...

GDY ŚLICZNA PANNA¹⁶

Gdy śliczna Panna Syna kołysała,
z wielkim weselem tak Jemu śpiewała:
Li li li laj, moje Dzieciąteczko,
li li li laj, śliczne Paniąteczko.

Przybądźcie z nieba, święci Aniołowie,
Śpieszcie do ludzi z pokojem postowie:
Li li li laj, mój wielki Królewiczu,
li li li laj, niebieski Dziedzicu.

¹⁵ Autor tekstu i melodii nieznany. Opublikowana drukiem w pierwszej połowie XIX w.

¹⁶ Autor tekstu i melodii nieznany. Najstarszy rękopis tej kolędy (z początku XVIII w.) przechowuje Biblioteka Jagiellońska w Krakowie, za: https://pl.wikipedia.org/wiki/Gdy_%C5%9Bliczna_Panna

Łączcie się w dziękach wszystkie ziemskie dzieci,
Niechaj się miłość w sercu waszym nieci,
Li li li laj, drogi Zbawicielu,
li li li laj, nasz odkupicielu!

HEJ W DZIEŃ NARODZENIA¹⁷

Hej, w dzień narodzenia Syna Jedynego
Ojca Przedwiecznego, Boga prawdziwego,
wesóło śpiewajmy,
chwałę Bogu dajmy.
Hej, kolęda, kolęda.

Panna porodziła niebieskie Dzieciątko,
w żłobie położyła małe pacholątko;
pasterze śpiewają,
na multankach grają.
Hej, kolęda, kolęda.

Skoro pastuszkowie o tym usłyszeli,
zaraz do Betlejem czym prędeż bieżeli,
witając Dzieciątko,
małe pacholątko.
Hej, kolęda, kolęda.

JEZUSA NARODZONEGO¹⁸

Jezusa narodzonego wszyscy witajmy,
Jemu dary po kolędzie wzajem oddajmy.
Oddajmy wesóło, skłaniajmy swe czoło,
Skłaniajmy swe czoło Panu naszemu.

Oddajmy za złoto wiarę, czyniąc wyznanie,
Że to Bóg i człowiek prawy leży na sianie.
Oddajmy wesóło...

Oddajmy też za kadzidło Panu nadzieję,
Że Go będziemy witać w niebie, mówiąc to śmieie.
Oddajmy...

Oddajmy za mirrę miłość, że Go serdecznie
Nad wszystko kochamy, i kochać będziemy wiecznie.
Oddajmy...

¹⁷ Autor tekstu i melodii nieznan. Pierwszy zapis tekstu tej kolędy znajdujemy w kancjonaie staniąteckim Boczkowskiego z 1707 r. Pierwszy zapis nutowy jest około 50 lat późniejszy. Za: https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Hej_w_dzien_Narodzenia

¹⁸ Tekst pieśni przypisywany jest Stefanowi Bortkiewiczowi, muzyka: ks. Franciszek Walczyński (1852-1937) – zacytowano za: https://pl.wikisource.org/wiki/Jezusa_narodzonego_wszyscy . Biblioteka Piosenki zaś jako autora muzyki podaje Stefana Surzyńskiego (1855-1919) za: https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Jezusa_narodzonego

Przyjmij Jezu po kolędzie te nasze dary,
Odbierz Sobie serca, dusze, za Swe ofiary,
Byśmy Cię samego
Kochali, jak swego
Stwórcę na niebie.

JEZUS MALUSIENKI¹⁹

Jezus malusieńki, leży wśród stajenki,
Płacze z zimna, nie dała mu Matula sukienki.

Bo uboga była, rąbek z głowy zdjęta,
W który Dziecię owinąwszy, siankiem Je okryła.

Nie ma kolebeczki, ani poduszczeni,
We żłobie Mu położyła siana pod główeczkę.

Dziecina wciąż ę kwili, Matusieńka lili,
W nóżki zimno, żłóbek twardy, stajenka się chyli.

Matusia truchleje, serdeczne łzy leje,
O mój Synu, wola Twoja, nie moja się dzieje.

LULAJŹE JEZUNIU²⁰

Lulajże Jezuniu, moja peretko,
Lulaj ulubione me pieścidełko.
Lulajże, Jezuniu, lulajże lulaj,
A Ty Go, Matulu w płaczu utulaj.

Zamknijże znużone płaczem powieczki,
Utulże zemdlone łkaniem usteczki
Lulajże...

Lulajże, piękniuchny mój aniołeczku.
Lulajże wdzięczniuchny świata kwiateczku.
Lulajże...

Lulajże, Różyczko najozdobniejsza,
Lulajże, Lilijko najprzyjemniejsza.
Lulajże...

¹⁹ Autor tekstu i melodii nieznanymi. Pierwszy zapis tej kolędy (w rękopisie) pojawia się w XVIII w., https://pl.wikipedia.org/wiki/Jezus_malusie%C5%84ki

²⁰ Autor tekstu i melodii nieznanymi. Pierwszy zapis tej kolędy (w rękopisie) pochodzi ze zbioru z 1705, przechowywanego w Archiwum Archidiecezjalnym w Poznaniu, za https://pl.wikipedia.org/wiki/Lulaj%C5%84ce,_Jezuniu

MIZERNA CICHA²¹

Mizerna, cicha stajenka licha
pełna niebieskiej chwały:
oto leżący przed nami śpiący
w promieniach Jezus mały.

Nad nim anieli w locie stanęli
i pochyleni klęczą,
z włosy złotymi, skrzydły białymi
pod malowaną tęczę.

Wielkie zdziwienie, wszelkie stworzenie,
cały świat orzeźwiony,
Mądrość Mądrości, Światłość Światłości,
Bóg-Człowiek tu wcielony.

I oto mnodzy, ludzie ubodzy
radzi oglądać Pana.
Pełni natchnienia, pewni zbawienia,
upadli na kolana.

NARODZIŁ SIĘ JEZUS CHRYSZTUS²²

Narodził się Jezus Chrystus bądźmy weseli,
Chwałę mu na wysokości nucą Anieli:
Gloria, gloria in excelsis Deo,
Gloria, gloria in excelsis Deo.

Na kolana wół i osioł przed nim klękają.
A swoim Go Stworzycielem Panem uznają.
Gloria...

Pastuszkowie przybiegają na znak im dany,
Cześć oddają i witają Pana nad pany.
Gloria...

Trzej Królowie przyjechali z wielkimi dary,
Mirę, kadzidło i złoto Jemu dawali.
Gloria...

I my także chwałę dajmy Dzieciątku temu,
Jako Panu nieba, ziemi, Zbawcy naszemu.
Gloria...

²¹ Autorem tekstu tej kolędy jest Teofil Lenartowicz (1822-1893). Pierwszą wersję melodii tej kolędy napisał urodzony w Tarnowie Opolskim ks. Jakub Wrzeciono (1879-1962) a druga Jan Karol Gall (1859-1912), za: https://pl.wikipedia.org/wiki/Mizerna_cicha

²² Autor tekstu nieznany. Muzykę napisał Stefan Surzyński (1855-1919), za: https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Narodził_sie_Jezus_Chrystus

NIE BYŁO MIEJSCA DLA CIEBIE²³

Nie było miejsca dla Ciebie
w Betlejem w żadnej gospodzie,
i narodziłeś się, Jezu,
w stajni, ubóstwie i chłodzie.

Nie było miejsca, choć zszedłeś
jako Zbawiciel na ziemię,
by wyrwać z czarta niewoli
nieszczęsne Adama plemię.

Nie było miejsca, choć zszedłeś
ludzkość przytulić do łona
i podać z krzyża grzesznikom
zbawcze skrwawione ramiona.

Nie było miejsca, choć zszedłeś
ogień miłości zapalić
i przez swą Mękę najdroższą
świat od zagłady ocalić.

Nie było miejsca, choć chciałeś
wszystkim otworzyć swe serce,
i kres położyć miłośnie,
ludzkiej nędzy, poniewierce.

A dzisiaj czemu wśród ludzi
tyle łez, jęków, katuszy?
Bo nie ma miejsca dla Ciebie
w niejednej człowieczej duszy.

Gdy liszki mają swe jamy
i ptaszki swoje gniazdeczka,
dla Ciebie brakło gospody,
Tyś musiał szukać żóbeczka.

A dzisiaj czemu wśród ludzi...

²³ Autor tekstu i muzyki nieznany. Pieśń powstała w latach drugiej wojny światowej w jednym z obozów koncentracyjnych lub jenieckich, za: https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Nie_bylo_miejsca_dla_Ciebie

O GWIAZDO BETLEJEMSKA²⁴

O Gwiazdo Betlejemska, zaświeć na niebie mym,
Ja Cię szukam wśród nocy, tęsknię za światłem Twym.
Prowadź mnie do stajenki, gdzie Chrystus złożony,
Bóg człowiek z Panny świętej dla nas narodzony.

Nie ma Go już w stajence, nie ma Go już w żłobie,
Gdzież pójdziemy Chrystusie pokłonić się Tobie,
Pójdziemy upaść na twarz, przed Twoje ołtarze,
I serce, duszę, ciało poniesiem Ci w darze.

Czy zamieszkaś w tym sercu, Zbawco mój i Panie,
Gdzie nędzniejsze niż w stajni, znajdziesz tam postanie?
Ulituj się nade mną, nad stworzeniem Twoim,
Jakoś stajnią nie wzgardził, nie gardź sercem moim.

PASTERZE MILI COŚCIE WIDZIELI?²⁵

Pasterze mili! coście widzieli?
Widzieliśmy maleńkiego, Jezusa narodzonego,
Syna Bożego, Syna Bożego.

Co za pałac miał? Gdzie gospodą stał?
Szopa bydłu przyzwoita, i to jeszcze źle pokryta,
Pałacem była.

Jakie łóżeczko, miał Paniąteczko?
Marmur twardy, żłób kamienny, na tym Depozyt zbawienny,
Spoczywał łożu.

Co za obicie miało to Dziecię?
Wisząc z pod strzech pajęczyna, Boga i Maryi Syna,
Obiciem była.

W jakiej odzieży Pan nieba leży?
Za purpurę, perły drogie, ustroiła Go w ubogie,
Pieluszki nędza.

Czyli w wygodach czy spał w swobodach?
Na bartłogu, ostrym sianie, delikatne spało Panie,
A nie w łabędziach.

²⁴ Autorstwo przypuszczalne: ks. Zygmunt Odelgiewicz (1820-1899), za: https://pl.wikisource.org/wiki/O_gwiazdo_betlejemska

²⁵ Kolędę tę – słowa i muzykę – publikowano już w drugiej połowie XVIII w. Muzyka – Piotr Studziński, za: [https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Pasterze_mili_\(Pasterze_mili_coscie_widzieli_\)](https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Pasterze_mili_(Pasterze_mili_coscie_widzieli_))

PÓJDŹMY WSZYSCY DO STAJENKI²⁶

Pójdźmy wszyscy do stajenki,
do Jezusa i Panienki;
powitajmy Małego
i Maryję, Matkę Jego.

Witaj Jezu ukochany,
od Patriarchów czekany,
od Proroków ogłoszony,
od narodów upragniony.

Witaj Dziecineczko w żłobie;
Wyznajemy Boga w Tobie,
coś się narodził tej nocy,
boś nas wyrwał z czarta mocy.

Witaj Jezu nam zjawiony;
witaj dwakroć narodzony,
raz z Ojca przed wieków wiekiem,
a teraz z Matki człowiekiem.

Któż to słyszał takie dziwy?
Tyś człowiek i Bóg prawdziwy,
Ty łączysz w Boskiej Osobie
dwie natury różne sobie.

Tyś świat stworzył, a świat Ciebie
nie poznał, mając wśród siebie:
idziesz dla jego zbawienia,
on Ci odmawia schronienia.

---

²⁶ Autor tekstu i muzyki nieznany. Kolęda ma charakter pieśni marszowej. Jej początkowe wersje sięgają wieku XVII. Tekst kolędy spisano ostatecznie w wieku XVIII, zaś muzykę do tych słów napisano w wieku XIX, za: https://pl.wikipedia.org/wiki/P%C3%B3jd%C5%BAmy_wszyscy_do_stajenki

PRZYBIEŻELI DO BETLEJEM PASTERZE²⁷

Przybieżeli do Betlejem pasterze,
grają skocznie Dzieciąteczku na lirze,
Chwała na wysokości, chwała na wysokości,
a pokój na ziemi!

Oddawali swe ukłony w pokorze
Tobie z serca ohotnego, o Boże!
Chwała...

Anioł Pański sam ogłosił te dziwy,
których oni nie słyszeli, jak żywi.
Chwała...

Dziwili się napowietrznej muzyce,
I myśleli co to będzie za Dziecię.
Chwała...

Oto Mu się wół i osioł kłaniają,
Trzej Królowie podarunki oddają.
Chwała...

I Anieli gromadami pilnują,
Panna Czysta wraz z Józefem piastują.
Chwała...

Poznali Go Mesjaszem być prawym,
Narodzonym dzisiaj Panem łaskawym.
Chwała...

---

²⁷ Autor tekstu i muzyki nieznany. Pierwszy zapis tej kolędy znajdujemy w *Symfoniach anielskich* z 1630 r. jako symfonia trzydziesta pierwsza, ze wskazówką, iż ma być śpiewany jak *Otóż tobie, pani matko*, za: <https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Przybiezeli-do-Betlejem>

PRZYSTĄPMY DO SZOPY²⁸

Przystąpmy do szopy,
uściskajmy stopy
Jezusa maleńkiego,
który swoje bóstwo
wydał na ubóstwo
dla zbawienia naszego.

Zawitaj, Zbawco narodzony
z Przejrzystej Paniienki;
gdzie berło, gdzie Twoje korony,
Jezu malusieńki?

Ten, co wszechświat dźrzy,
w żłobie dzisiaj leży,
ludzkiej pomocy czeka.
Bóg słowo wcielone,
dzisiaj wyniszczone
dla zbawienia człowieka.

O Boże, bądźże pochwalony
za Twe narodzenie!
Racz zbawić ludzki ród zgubiony,
daj duszy zbawienie.

---

²⁸ Autor tekstu i muzyki nieznanymi. Pierwszy zapis tej kolędy pochodzi ze śpiewnika opublikowanego na początku XX w., za: https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Przystapmy_do_szopy

WESOŁĄ NOWINĘ BRACIA SŁUCHAJCIE²⁹

Wesołą nowinę, bracia, słuchajcie:
Niebieską Dziecinę ze mną witajcie.
Jak miła to nowina! Mów gdzie jest ta Dziecina,
Byśmy tam pobieźeli i ujrzeli.

Bogu chwałę wznoszą na wysokości.
Pokój ludziom głoszą duchy świątości.
Jak miła...

Panna nam powiła Boskie Dzieciątko,
Pokłonem uczciła to Niemowlątko.
Jak miła...

Którego zrodziła, Bogiem uznała
I Panną, jak była, Panną została.
Jak miła...

Królowie na wschodzie już to poznali
I w Judzkim narodzie szukać jechali.
Jak miła...

Gwiazda najśliczniejsza ich oświeciła.
Do szopy w Betlejem zaprowadziła.
Jak miła...

---

²⁹ Autor tekstu nieznany. Muzyka – Józef Wygrzewalski (lub Wygrzywalski) (1798-1855). Kolęda powstała w wieku XIX, za: [https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Wesola_nowine_\(Wesola_nowine_bracia_sluchajcie\)](https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Wesola_nowine_(Wesola_nowine_bracia_sluchajcie))

BÓG NARODZI SIĘ³⁰

Nadziei blask aż po nieba kres
Wigilii czas, płonie światłem świec.
Poprzez ciszy mgłę z dala słysząc śpiew
Dziś wszystkim z nas Bóg narodzi się.

Życzenia szeptać mkną ku gwiazdom wprost
O dobry sen, o spokojny los
Teraz każda myśl jasna jest jak śnieg
Dziś wszystkim z nas Bóg narodzi się.

Nie pytaj mnie jak wypada żyć
Niewiele wiem, błądzą tak jak Ty
Wśród szaleństwa dni jak wytchnienia cień
Dziś wszystkim z nas Bóg narodzi się.

Choć w sercu swym nosisz tylko lód
Ten jeden raz, uwierz w prawdy cud
Gdy podniesiesz wzrok, nagle pojmiesz że
Dziś wszystkim z nas Bóg narodzi się.

W stajence gdzie od pokoleń stą
Dzieciątka sen, wkoło świat bez tchu
Przez otchłanie lat, aż po czasu kres
Dziś wszystkim z nas Bóg narodzi się.
Poprzez ciszy mgłę z dala słysząc śpiew
Dziś wszystkim z nas Bóg narodzi się.

A kiedy już błysnie jasny dzień
Staniesz i ty by pokłonić się
Złożysz dary swe – błysnie życia cień
Dla ciebie też Bóg narodzi się.³¹

³⁰ Kolęda napisana w 1974 roku. Tekst i muzyka: Ciro Damicco, Bembo Baldan, Maurizio Seymandi, Francesco Specchia, Alberto Salerno, Fred Jay; tekst polski-tłumaczenie Jacek Skubikowski. Tekst kolędy i informacje za: https://www.tekstowo.pl/piosenka/perfect.bog_narodzi_sie.html

³¹ Ostanía zwrotka – ia ad 2023.

KOLĘDA DLA NIEOBECNYCH³²

A nadzieja znów wstąpi w nas.
Nieobecnych pojawią się cienie.
Uwierzymy kolejny raz,
W jeszcze jedno Boże Narodzenie.
I choć przygaśł świąteczny gwar,
Bo zabrakło znów czyjegoś głosu,
Przyjdź tu do nas i z nami trwaj,
Wbrew tak zwanej ironii losu.

Daj nam wiarę, że to ma sens.
Że nie trzeba żałować przyjaciół.
Że gdziekolwiek są - dobrze im jest,
Bo są z nami choć w innej postaci.
I przekonaj, że tak ma być,
Że po głosach tych wciąż drży powietrze.
Że odeszli po to by żyć,
I tym razem będą żyć wiecznie.

Przyjdź na świat, by wyrównać rachunki strat,
Żeby zająć wśród nas puste miejsce przy stole.
Jeszcze raz pozwól cieszyć się dzieckiem w nas,
I zapomnieć, że są puste miejsca przy stole.

A nadzieja znów wstąpi w nas.
Nieobecnych pojawią się cienie.
Uwierzymy kolejny raz,
W jeszcze jedno Boże Narodzenie.
I choć przygaśł świąteczny gwar,
Bo zabrakło znów czyjegoś głosu,
Przyjdź tu do nas i z nami trwaj,
Wbrew tak zwanej ironii losu.

Przyjdź na świat, by wyrównać rachunki strat,
Żeby zająć wśród nas puste miejsce przy stole.
Jeszcze raz pozwól cieszyć się dzieckiem w nas,
I zapomnieć, że są puste miejsca przy stole.

³² Kolęda napisana w 1997 roku. Tekst Szymon Mucha, muzyka Zbigniew Preisner. Tekst za: https://www.tekstowo.pl/piosenka.koleda.koleda_dla_nieobecnych.html

Oto kolejny zimowy dzień. Pośród zwyczajnej życiowej krzątaniny wokół wielu ważnych spraw – zamyślamy się czy dać się zaprosić na spotkanie przy ognisku na leśnej polanie. Czy zdążymy na czas – czas spleciony z wielu codziennych czynności wokół spraw domowych czy rodzinnych, spraw zwyczajnych, rutynowych, zwykłych.

Tak czy owak – dzień przemienie, przymnoży nam codziennej miary nowych doświadczeń, nowych spojrzeń na stare, dobrze znane sprawy – tak czy owak wieczór znów nas ukołusze a noc łagodnie przeniesie nas w kolejne życiowe jutro.

Zatem pozwólmy sobie na chwilę lub dwie – wyrwać się do miejsca, gdzie czas na chwilę zwolni, gdzie iskry z ogniska pozwolą nam zobaczyć siebie opromienionych pośród wielu znanych i nieznanymi twarzy – gdzie roziskrzone oczy doglądać będą, czy uśmiech wróży dobrą pogodę.

W braterskim kręgu gwar rozmów niesie się łagodnie a ręce same się splatają aby wzajem się pokrzepić – ogrzać skołatane serca – zamarzyć jak ciche i łagodne mogą nadchodzące nowe dni.

Powyżej leśna polana przy Jeżowym Stawie – 27 stycznia 2024 – Uczestnicy (dziesiątego) spotkania
- Kolędy polskie śpiewamy przy ognisku -

T
TH
Tułowickie
Towarzystwo
Historyczne
2012

Teksty kolęd [z wyjątkiem kolęd: Bóg narodzi się (str. 18) oraz Kolęda dla nieobecnych (str. 19)] przedrukowano z Drogi do Nieba (Modlitewnik opracowany przez kaptanów Diecezji Opolskiej). Wydawnictwo Św. Krzyża w Opolu. Opole 1988. Nihil obstat dr H. J. Sobeczko, Imprimatur Opoliae, 3 maii 1981 a. A. Nosol Episcopus Opliensis. Wydanie XLVII ISBN 83-85025-20-0

© TTH 2016-2025 Wydanie dziesiąte. Opracowanie: Henryk Gałkowski.